

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

čj. ČŠIJ-12/12-J

Název právnické osoby:	Střední škola obchodu a služeb Jihlava
Sídlo:	Karoliny Světlé 2, 586 01 Jihlava
IČ:	00 836 591
Identifikátor:	600 014 894
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Františkem Číhalem, ředitelem školy
Zřizovatel:	Kraj Vysočina
Místo inspekční činnosti:	Karoliny Světlé 2, Havlíčkova 109, Telečská 13, Telečská 50, Na Stoupách 3, 586 01 Jihlava
Termín inspekční činnosti:	4., 5., 6., 9., 10. a 11. ledna 2012

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (školský zákon), pro účely získávání a analýzy informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušného školního vzdělávacího programu; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu (ŠVP) a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona.

Aktuální stav školy

Škola vznikla postupným slučováním několika samostatných subjektů, o čemž svědčí i větší počet míst poskytovaného vzdělávání či školských služeb. V souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení vykonává činnost střední školy (4 místa), domova mládeže (2 místa) a školní jídelny (2 místa). Rovněž vzdělávací nabídka odpovídá zápisu. Škola vyučuje obory středního vzdělání s maturitní zkouškou v denní a dálkové formě studia a obory s výučním listem v denní formě studia. Je jedinou školou v republice, která nabízí obor jemný mechanik (dobíhající obor hodinář). Seznam oborů vyučovaných ve školním roce 2011/2012 je uveden v příloze 1.

Škola se věnuje také vzdělávání dospělých. Zájemci mohou získat dílčí kvalifikace nebo výuční list v oboru gastronomie a odborný hodinářský kurz je obsazen na dlouhou dobu dopředu. Veřejnost využívá nabídku provozovaných služeb – kosmetiky, kadeřnictví, hodinářských oprav a fotografických služeb.

Počet žáků se v důsledku demografického vývoje v posledních letech postupně snižoval. K 30. září 2011 škola vykazala 749 žáků v 29 třídách denního studia a 10 žáků v dálkové formě studia. Kapacita školy je stanovena na 1520 žáků.

Ve škole byl zaveden systém managementu kvality podle standardů obsažených v normách ISO 9001. Celý systém směrnic a norem je umístěn v elektronické podobě na intranetu školy a je dostupný všem žákům a zaměstnancům školy.

V době od poslední inspekční činnosti došlo zejména k výraznému zkvalitnění materiálně technických podmínek školy i k částečné změně skladby vyučovaných oborů.

Další podrobné informace o škole lze získat na internetových stránkách www.ssos-ji.cz.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Při přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání škola respektovala zásadu rovného přístupu a postupovala podle platných právních předpisů. Informace o vzdělávací nabídce a postupu při přijímání do prvního ročníku jsou dostupné všem uchazečům. Prezentace na veřejnosti zahrnuje celou řadu aktivit od kvalitně vedených webových stránek školy po prezentaci v tisku, dny otevřených dveří, vytváření informačních materiálů a propagačních předmětů, účast na přehlídkách škol, spolupráci se základními školami, zapojení do mnoha projektů apod.

V tomto školním roce škola identifikuje 31 žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), jedná se převážně o žáky s vývojovými poruchami učení nebo lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení. Škola získává zkušenosti také se vzděláváním žáků s autismem.

Standardní činnosti školy v oblasti poskytování poradenských služeb jsou zajišťovány dvěma výchovnými poradci a metodičkou prevence, kteří spolupracují s třídními učiteli a vedením školy. Pro řešení závažnějších porušení školního řádu jsou stanoveny výchovné komise. V rámci primární prevence se mj. uskutečňují adaptační kurzy pro žáky prvního ročníku.

Z inspekčních zjištění vyplynulo, že výchovnými poradci nebyla správně interpretována pro potřeby školy větší část posudků poradenských zařízení. Vzhledem k tomu, že z evidence žáků se SVP vedené výchovnými poradci se vychází při zaznamenávání dat do školní matriky, jsou údaje o zdravotním postižení a znevýhodnění a o zdravotních obtížích, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání (ve smyslu ustanovení § 28 odst. 2 písm. f) a g) školského zákona), ve školní matrice uvedeny nepřesně.

Pro žáky méně úspěšné ve vzdělávání škola nabízí individuální konzultace a doučování, žáci využívají také možnost změny oboru.

Talented žáci mohou rozvíjet svůj talent jak ve výuce, tak ve využití mimoškolní nabídky školy. Žáci všech oborů jsou podporováni účastí na různých, zejména profesních soutěžích. Škola sama také organizuje soutěž Mladý módní tvůrce, soutěž pro žáky oboru fotograf CESOFOTO a školní soutěž prezentačních dovedností v několika kategoriích. Ve spolupráci s kluby FC Vysočina a Dukla Jihlava je vyučován obor pro sportovně nadané žáky (podle ŠVP Řízení sportu).

Efektivitou a kvalitou vzdělávání se zabývají předmětové komise, na základě jejich doporučení jsou přijímána následná opatření. Škola naplňuje učební plány, disponibilní časové dotace využívá ve prospěch vzdělávání v oblastech, které chce podpořit u daného oboru. Náležitá pozornost je ze strany vedení věnována i praktickému vyučování, které probíhá ve škole nebo na smluvních pracovištích. Na jejich kvalitní výběr je kladen důraz. V reálném prostředí těchto pracovišť žáci uplatňují teoretické a odborné znalosti, získávají pracovní návyky a seznamují se s pracovním klimatem. Pro žáky některých oborů je však vyhledávání vhodné firmy pro realizaci praxe obtížné. Při odborném výcviku pracovali žáci samostatně nebo byla jejich činnost usměrňována vyučujícími a k zadaným úkolům přistupovali aktivně. Vyučující vedli žáky k vytváření správných pracovních návyků, vhodně komunikaci se zákazníkem, výuka byla vhodně propojena s teoretickými vědomostmi, které žáci aplikovali do praxe. Výkon žáků byl vždy zhodnocen, proběhlo i sebehodnocení.

Během inspekční činnosti v jednotlivých budovách školy i v hospitovaných hodinách bylo zřejmé příjemné klima a partnerský vztah k žákům. V navštívených hodinách byl rozvoj kompetencí žáků a funkčních gramotností podporován jednotlivými pedagogy v různé velké míře. Pokud vyučující vytvořili podmínky pro aktivní zapojení žáků do výuky, velká část z nich spolupracovala. Hodiny byly po odborné stránce dobře vedeny, převládá frontální styl výuky s vedoucí rolí učitele bez diferenciací úkolů. V menší míře byla zaznamenána práce ve skupinách nebo dvojicích či individuální podpora žáků. Ve dvou třídách byla podpora žáků s autismem zajištěna asistentem pedagoga. Ve většině hodin byly využity učebnice, slovníky, pracovní listy či materiály připravené vyučujícími, kteří často prezentovali učivo pomocí technických prostředků. Byly zařazovány mezipředmětové vztahy a úlohy vycházející z praktického života a zaměření jednotlivých oborů. Zejména v oborech s výučním listem byl obsah probíraného učiva vhodně nastaven nejen s ohledem na profil absolventa, ale také schopnosti žáků. Žáci byli hodnoceni průběžně i v závěru hodiny, vzájemné hodnocení žáků a rozvíjení schopnosti sebehodnocení dostávaly v hodinách minimální prostor.

Z hlediska motivace žáků, účinného rozvoje slovní zásoby nebo podpory jednotlivých kompetencí žáků lze za nadstandardní označit hodinu anglického jazyka a předmětu hodinářské stroje, do které byla mj. zařazena i odborná terminologie v anglickém a německém jazyce. Integrovaná výuka předmětu a anglického jazyka (metoda CLIL) byla sledována i v hodině chemie. Někteří učitelé odborných předmětů jsou tak příkladem dobré praxe v užívání metody CLIL, již zaštiťuje vedoucí metodické komise anglického jazyka. Tito učitelé vytvořili skripta odborných předmětů v českém, anglickém a německém jazyce a metodiku CLIL při výuce používají. Cizojazyčné názvy jsou použity i na popiskách na dveřích v budově školy a na odborných nástěnkách. Tato metoda byla dále zúročena v projektu Odborné filmy jako součást výuky, jejichž zvuková podoba je realizována kromě českého jazyka i v cizích jazycích.

Na vzdělávání v cizích jazycích je ve škole kladen velký důraz, probíhá zde výuka anglického, německého a ruského jazyka. Pro žáky byl zorganizován jazykový týden, na

jehož průběhu se podíleli kromě vyučujících i rodičí mluvčí. Jazykové dovednosti mohou žáci následně rozvíjet i při odborných zahraničních stážích nebo zájezdech. Vedoucí předmětové komise anglického jazyka zajišťovala metodické vzdělávání pro učitele. Bylo zaměřeno na interaktivní způsob výuky cizího jazyka. Z inspekčních hospitací cizích jazyků vyplývá, že tento trend byl vyučujícími uplatňován kromě jednoho učitele anglického jazyka, který při výuce aktivizující metody vedoucí k rozvoji komunikativních dovedností téměř nepoužíval.

Podpora čtenářské gramotnosti je nejčastěji realizována v souvislosti s přípravou na maturitní zkoušku. Knižní fond školní knihovny byl obohacen o doporučenou četbu k maturitě. Učitelé dbají o propojení literárních děl s jejich filmovým nebo divadelním zpracováním. Ve škole pracuje úspěšně dramatický kroužek. Na webových stránkách školy je prezentován školní časopis *Sešlost*.

Celým vzdělávacím procesem se prolíná rozvíjení přírodovědné gramotnosti. Od roku 2009 je realizován školní projekt *Zelená škola*, který zahrnuje aktivity v domově mládeže i ve škole. Jeho cílem je aktivizovat environmentální aktivity, podpořit zdravý životní styl žáků i zaměstnanců školy s důrazem na zdravou výživu a zlepšení fungování odpadového hospodářství. V oblasti udržitelného rozvoje dosáhla škola vynikajících výsledků. V roce 2011 převzala ocenění za „Rozšiřování povědomí o tématu energetické efektivity mezi mládeží“ od energetické společnosti E.ON. Úspěšní jsou žáci školy také v projektu *Enersol*, ve kterém získali ocenění na krajské i celostátní úrovni. Za nejlepší informační kampaň zaměřenou na hospodaření s energií, kam byly zahrnuty ekologické aktivity žáků a pedagogů ve školním roce 2010/2011, se zástupci školy zúčastnili mezinárodního setkání národních vítězů v Neapoli.

Škola systematicky sleduje individuální výsledky vzdělávání žáků i celkové výsledky vzdělávání ve škole. V tomto procesu využívá informací z více zdrojů. Individuální výsledky jsou v první řadě projednávány na jednáních pedagogické rady. V rámci předmětových komisí učitelé spolupracují při vytváření písemných prací nebo testových úloh, někdy je využívají i jako srovnávací pro žáky jednoho ročníku. V prvních ročnících dochází k rozřazení žáků do skupin cizích jazyků podle výsledků testů. Škola přijala opatření na základě výsledků maturitních zkoušek ve školním roce 2010/2011 a organizovala přípravu žáků k opravné maturitní zkoušce. Pro maturitní obory byla vytvořena možnost důkladné přípravy na maturitní zkoušku ve volitelných seminářích. Škola se v minulých letech zapojila do projektu *VEKTOR*, který je založen na testování žáků na začátku a konci studia. V analýze závěrů tohoto testování bylo poukázáno na zjištěné pozitivní a rizikové jevy v jednotlivých předmětech. V současné době se od tohoto druhu testování odklání a v letošním školním roce bylo provedeno šetření úrovně vzdělávání v českém jazyce a matematice na začátku prvních ročníků ve vztahu k úrovni stanovené pro maturanty (šetření *ALFA*). Výsledky vzdělávání formou praktických a odborných dovedností žáci prezentují v mnoha soutěžích a akcích. V některých oborech žáci získali přední umístění i na krajské a celostátní úrovni.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Škola zpracovala celkem 14 ŠVP, které v souladu s profilem absolventa odpovídají cílům vzdělávání. Srovnávací analýzou s příslušnými rámcovými vzdělávacími programy pro jednotlivé obory byly zjištěny některé nedostatky formálního rázu, které jsou v krátké lhůtě

odstranitelné. Změny provedené v učebních osnovách některých předmětů a ŠVP jsou odůvodněné a vycházejí z praktických zkušeností s jejich naplňováním.

Ředitel školy splňuje předpoklady pro výkon své funkce. K vysoké kvalitě řízení školy přispívá jeho odborná připravenost a manažerské schopnosti. Pozitivem je víceúrovňové řízení, kde je část pravomocí a kompetencí účelně delegována na tři zástupce ředitele pro teoretické vyučování (budova v ulici Karolíny Světlé, v Havlíčkově ulici a Telečské), zástupce ředitele pro odborný výcvik a zástupce ředitele pro technicko-ekonomický úsek. Všichni se také podílejí na plánování i kontrolní činnosti, na základě jejíhož vyhodnocování jsou přijímána následná opatření. Pravidelných porad vedení školy se podle aktuální potřeby účastní další pracovníci školy např. vedoucí předmětových komisí. Přenos informací je zajištěn prostřednictvím úsekových porad, zápisy z porad jsou rovněž volně přístupné všem zaměstnancům školy v rámci intranetu. Vzhledem k roztržitosti školy má důležitou roli elektronická komunikace. Vybavenosti školy prostředky informačních a komunikačních technologií (ICT) je věnována velká pozornost. Zaměstnanci školy i žáci mají k technice zajištěn dostatečný přístup, počítače jsou umístěny v každé třídě, velká část tříd je vybavena dataprojektorem. Byla zavedena elektronická třídní kniha, rovněž zákonní zástupci žáků mohou získat informace o výsledcích vzdělávání nebo docházce svých dětí prostřednictvím intranetu.

Důležitá zpětná vazba pro vedení školy je získávána různými způsoby např. osobním kontaktem se zaměstnanci školy, žáky nebo vnějšími partnery školy, ale také motivačními pohovory se zaměstnanci a prostřednictvím dotazníků.

V dokumentech školy jsou stanoveny reálné dlouhodobé strategické záměry rozvoje školy i cíle pro jednotlivé školní roky. Tyto vycházejí z analýzy současného stavu, podmínek školy a regionu. Cílem je především vytvoření středně velké stabilní školy s menším počtem oborů, ale dostatečně naplněných. Z inspekčních zjištění vyplývá, že jednotlivé stanovené priority jako např. zkvalitňování a modernizace vzdělávání, podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), modernizace prostor školy, zlepšování celkového prostředí školy atd. jsou v praxi také naplňovány.

Ředitel školy podporuje vzdělávání zaměstnanců. Každý pracovník školy, který má zájem, si může doplnit či prohloubit odbornou kvalifikaci, může využívat nabídku vzdělávacích institucí nebo výměny zkušeností v rámci předmětové komise. Pozitivním jevem je, že vedení školy sleduje, zda se výsledky dalšího vzdělávání promítají do kvality výuky, zda např. vyučující uplatňují nové metody a formy výuky a zda využívají stále se zlepšující vybavení učebními pomůckami a technikou. Funguje systém pravidelného hodnocení a sebehodnocení pracovníků. Pracují zde rovněž koordinátoři specializovaných činností. Nevýhodou pro pedagogický sbor je existence teoretické výuky ve třech budovách a tím v podstatě i existence tří menších pedagogických sborů, které se většinou scházejí společně jen na pedagogických radách. Aktivní část učitelů a vychovatelů se podílí na realizaci projektů, vytváření studijních materiálů, učebních textů, organizaci soutěží a mnoha dalších akcí.

Ředitel školy je iniciátorem dlouhodobého zapojení školy do řady projektů na školní, krajské, národní i mezinárodní úrovni, které přispívají ke zvyšování kvality a podmínek vzdělávání i ověřování výsledků vzdělávání. Škola čerpá finanční prostředky z projektů v rámci mezinárodních programů Leonardo da Vinci (Získávání odborných dovedností v EU, Odborné vzdělávání v EU a Praxe v EU jako základ pro odborný rozvoj žáků), ve stadiu zpracování je projekt v rámci programu Comenius.

Dalším zdrojem příjmů jsou finanční prostředky z jiných zdrojů z Evropského sociálního fondu (ESF) v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

(Odborné filmy jako prostředek jazykové výuky a Vzdělávání pedagogických pracovníků mateřských škol).

Jako příspěvková organizace hospodaří škola s finančními prostředky ze státního rozpočtu, tj. s přímými náklady na vzdělávání. V roce 2010 obdržela účelově určené finanční prostředky ze státního rozpočtu na rozvojový program Pokusné ověřování maturitní zkoušky a Hustota a Specifika. Finanční prostředky poskytnuté zřizovatelem jsou využívány na zabezpečení provozu školy. Dále škola obdržela od Kraje Vysočina účelovou dotaci na dofinancování evropského projektu Leonardo da Vinci a na celostátní soutěž CESOFOTO. Dalším zdrojem financování je zřizovatelem schválená doplňková činnost na ubytovací služby, hostinskou činnost a pořádání rekvalifikačních a vzdělávacích kurzů. Kladný hospodářský výsledek je zdrojem pro tvorbu fondu odměn a rezervního fondu. Přínosem pro školu jsou vlastní zdroje, které jsou tvořeny zejména platbami žáků za stravování a ubytování, významný podíl na výnosech mají tržby z produktivní činnosti žáků v rámci hlavní činnosti. Na výchovně vzdělávací činnost bylo poskytnuto několik nepeněžních sponzorských darů.

Materiálně technické podmínky školy jsou na velmi kvalitní úrovni. Jejich obnova a rozvoj jsou realizovány promyšleně a efektivně s ohledem na předpokládaný počet přijímaných žáků a kapacitu školy. Investice a opravy většího rozsahu proběhly v posledních letech formou výměny oken, nové dlažby v budově Domova mládeže Na Stoupách 3, zřízením a vybavením nových počítačových učeben, vybudováním dalších specializovaných učeben (jazykové, laboratoří, hodinářské) atd. Systematicky jsou pořizovány nové učební pomůcky a technická zařízení, např. pro potřeby oboru fotograf, hlasovací zařízení pro vyhodnocování testů. V učebnách je vyměňován nábytek, byly pořízeny nové šatní skříňky. Školní jídelna v ulici Na Stoupách patří svým vybavením k těm moderním, je zapotřebí provést přestavbu školní jídelny v ulici Karolíny Světlé včetně zázemí a cvičných kuchyní pro žáky oboru kuchař-číšník.

Celý subjekt má k dispozici tělocvičnu. Sídlo školy i domov mládeže jsou bezbariérové.

Důležitou součástí života školy je spolupráce s mnoha různými partnery. Mimo obvyklé spolupráce např. se zřizovatelem, školskou radou, zástupci tříd či odbornými firmami, které jsou významné především z hlediska praktického vyučování, škola udržuje i mezinárodní partnerské kontakty se školami podobného typu v Rakousku, Německu, Holandsku a Švédsku, v poslední době se začíná rozvíjet spolupráce s Polskem a Slovenskem. Zahraniční kontakty jsou zaměřené hlavně na výměnu profesních zkušeností a získávání informací o systému a průběhu odborného vzdělávání v jiných zemích. Zahraničím bylo mj. inspirováno vydání cizojazyčných odborných textů.

Závěry, celkové hodnocení školy

Činnost školy se uskutečňuje v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do rejstříku škol a školských zařízení.

Škola uplatňuje zásadu rovného přístupu ke vzdělávání a zohledňuje vzdělávací potřeby jednotlivců. Dodržuje podmínky k přijímání žáků ke vzdělávání a jeho ukončování podle platných právních předpisů. V oblasti výchovného poradenství je potřeba zkvalitnit identifikaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Profily absolventa jsou naplňovány v souladu s příslušnými školními vzdělávacími programy zpracovanými podle rámcových vzdělávacích programů pro odborné vzdělávání, pro odstranění některých nedostatků byla stanovena lhůta.

Vzdělávací aktivity školy rozvíjejí žakovu osobnost a podporují rozvoj jeho klíčových i odborných kompetencí a funkčních gramotností. Příkladné jsou aktivity v oblasti přírodovědné gramotnosti. Pozitivně je hodnoceno také zavádění metody CLIL a dalších inovativních metod do výuky některými učiteli a aktivní zapojení části pedagogů do realizace projektů.

Škola má stanovena pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, využívá výsledky interních a externích hodnocení.

Vysoce efektivní způsob řízení školy, vytváření a naplňování strategických záměrů vedením školy a spolupráce se sociálními partnery umožňují kvalitní rozvoj školy.

Systematická pozornost je věnována neustálému zlepšování materiálních a prostorových podmínek nejen pro výuku, ale také stravování a ubytování žáků. Žáci se tak pohybují v esteticky příjemném a kultivovaném prostředí.

Škola hospodáří s finančními prostředky účelně a efektivně ve shodě se stanovenými cíli a prioritami. Vhodně využívá rozvojových programů a projektů v rámci mezinárodní spolupráce. Výrazným finančním přínosem pro školu je produktivní práce žáků a doplňková činnost.

Česká školní inspekce v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěného nedostatku (ŠVP) ve lhůtě do 30. 3. 2012. Zprávu zašlete na adresu: Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Mgr. Dagmar Formánková, Štáflova 2003, 580 01 Havlíčkův Brod, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.j@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Přílohy inspekční zprávy

1. Seznam vyučovaných oborů ve školním roce 2011/2012
2. Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole a v České školní inspekci, Inspektorátu v Kraji Vysočina.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Dagmar Formánková, školní inspektorka

Dagmar Formánková v. r.

Mgr. Eva Kořínková, školní inspektorka

Eva Kořínková v. r.

Bc. Dana Kuličková, kontrolní pracovnice

Dana Kuličková v. r.

Hana Štefánková, školní inspektorka

Hana Štefánková v. r.

V Havlíčkově Brodě 20. ledna 2012

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. František Číhal, ředitel školy

Mgr. František Číhal v. r.

V Jihlavě 27. ledna 2012

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.

